

Smrt autora

Terezie Smejkalová
14. 3. 2011

Roland Barthes: *Smrt autora* (1967)

- vztah autora a jeho textu
- *Filosofická otázka nebo metodologické stanovisko v rámci literární teorie ?*

1. úmysl autora

- **autoro-centrické čtení**

→ „Co tím chtěl básník říci?“

„Pan profesor nutí dítku, aby svými slovy prostými a nehledanými vysvětlila, co vlastně chtěl básník říci, ačkoli je veřejným tajemstvím, že básník to obyčejně sám neví. Básník si prostě jen tak prozpěvuje...“. J. Žák: *Študáci a kantoři* (Praha 1968, 58-59)

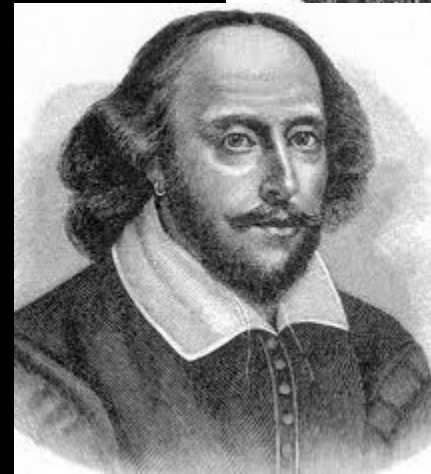
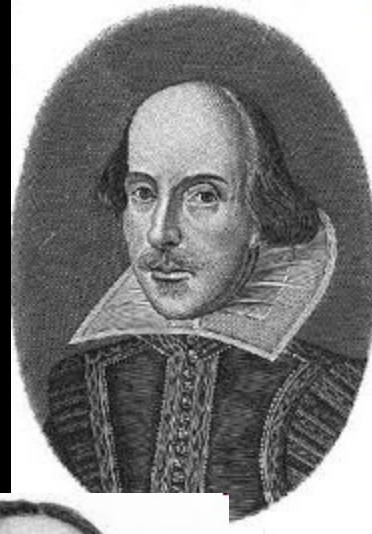
→ **intencionalistický klam/omyl** ("intentional fallacy")

1. úmysl autora

- Vztah úmyslu autora a smyslu/významu textu:
    1. úmysl/záměr autora není adekvátní textu
    2. text sám nemusí být adekvátní úmyslu, se kterým byl vytvořen
- Northrop Frye: „ne co tím chtěl autor říci, ale **co říká text**“

1. úmysl autora

- pouze jeden autor?

– Shakespeare

– redakce textů

(J. Stiller: „Multiple authorship“)

1. úmysl autora

- co se může stát, když úzce spojím autora s textem?

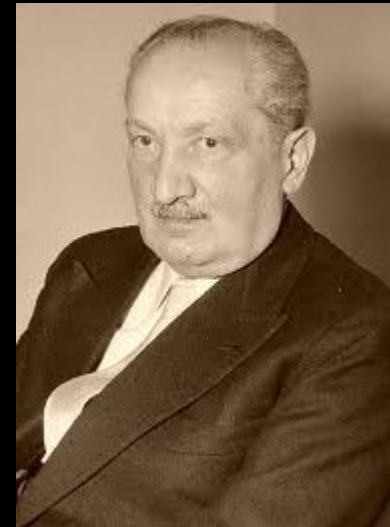
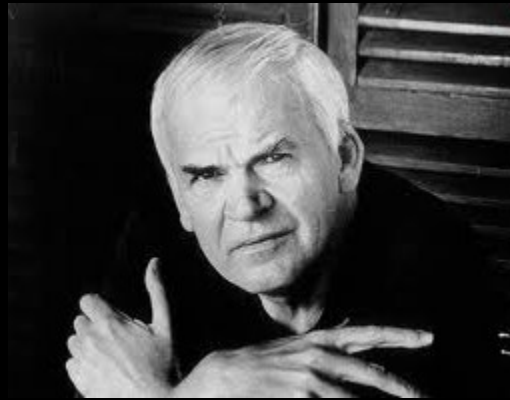
1. jméno jako záruka (ne)kvality

2. osobnost se promítá do textu (?)

...

1. úmysl autora

1. úmysl autora

- Otázka původce textu:
  - Barthes: „**modern scriptor**“
  - „implied autor“ (Booth)
  - „autor-function“ (Foucault)
  - „apparent artist“ (Walton)
  - „postulated autor“ (Nehamas)

2. smysl textu

- **Co získáme, když text od autora oddělíme?**

→ text je jazykový výtvar

→ otevření možných významových polí

→ *"ne člověk, ale řeč/jazyk mluví"*

2. smysl textu

- nebezpečí dezinterpretace
- biblický příklad:

Příběh o Ónanovi (1M 38,8-9).

2. smysl textu

- nebezpečí dezinterpretace
- biblický příklad:

Příběh o Ónanovi (1M 38,8-9).

→ nejedná se o delikt sexuální,
ale MAJETKOVÉ povahy

2. smysl textu

- rozplynutí významu?
- Interpretativní universalismus: realitu vnímáme pouze skrze jazyk => skrze interpretaci
- J. Derrida: „*Mimo text není nic.*“

2. smysl textu

- **Co získáme, když (metaforicky) zabijeme autora?**

→ vyhneme se nebezpečí záměny záměru autora se smyslem/významem textu

- Musíme autora zabít?

S. Burke: zabitím autora se snažíme vyhnout devalvací jazyka na pouhý nástroj

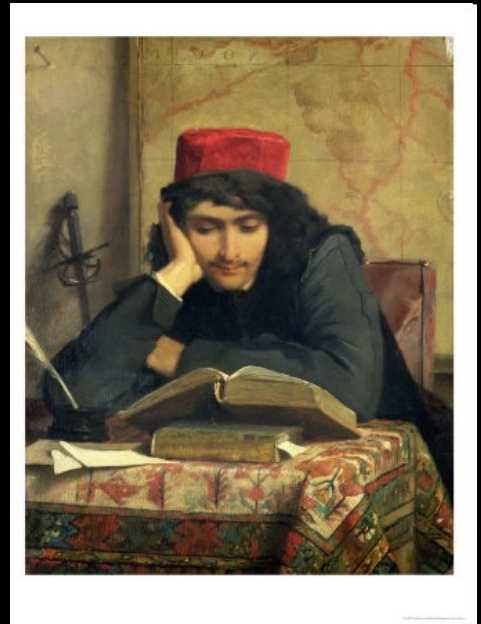
→ Odpojíme-li text od jeho referenciality, můžeme jeho autora nechat žít a vzkvétat... například jako objekt životopiseckého potěšení

3. důraz na čtenáře

- proces čtení je interakcí mezi čtoucí osobou a textem
- významové hranice textu vždy prochází příjemcem
- Barthes: „Text je jednotou, která neleží ve svém původci, ale ve svém cíli - čtenáři.“
- J. Boyd White: „Jak by ideální čtenář zamýšlený (a konstituovaný) tímto dokumentem tomuto textu rozuměl?“

3. důraz na čtenáře

- „předpokládaný čtenář“
- literární dílo nemusí "fungovat"
(je kvalita textu inherentní textu samotnému?)
- Barthes: **ideální čtenář**, právě kvůli kterému je třeba odstranit autora
(není konstantní, ale mění se v kultuře a v čase)

4. právní texty

- kdo je autorem zákona?
  - zákodárce jako fiktivní autor
- hledání záměru zákonodárce?
  - historický výklad
  - doufáme v „božský“ záměr zákonodárce
- hledání smyslu/významu = účelu zákona
  - teleologický výklad

5. ...na závěr

- 19. století zabilo boha, 20. století autora
  - (podle tohoto přístupu) - autor NENÍ konečnou instancí...významy textu se mění podle společenské a kulturní situace
- „co tento konkrétní text říká teď a tomuto čtenáři?“
- teleologický výklad tak do určité míry naplňuje tyto představy: odstraňuje úmysl zákonodárce z textu zákona
  - konstruktivní zjištění?

Literatura:

- Barthes, Roland: “The death of the Author” (from *Image, Music, Text*, 1977)
- Burke, Sean. *The Death and Return of the Author. Criticism and Subjectivity in Barthes, Foucault and Derrida*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 1992, 1998.
- Kubínová, Marie: *Text v pohybu četby. (úvahy o významové a komunikační povaze literárního díla)*. Praha: Academia, 2009.
- Pokorný, Petr. *Hermeneutika jako teorie porozumění od základních otázek jazyka k výkladu Bible*. Praha: Vyšehrad, 2005
- Stillingner, Jack. *Multiple authorship and the myth of solitary genius*. Oxford: Oxford University Press, 1991.
- White, James Boyd: “Law as Language: Reading Law and Reading Literature”. In *60 Tex. L. Rev.* 415 1981-1982.

terezie.smejkalova@law.muni.cz